

SCAFFOLDING

Hoe zorg je ervoor dat een leerling leert en uiteindelijk autonoom een taak uit kan voeren?

- J. Geleijnse -

Kinderen zijn niet alleen verschillend, ze leren en ontwikkelen zich ook verschillend. Dit thema sluit dus aan bij differentiatie; omgaan met verschillen.

Een definitie van scaffolding (Bakker, Canton & Trimbos, 2008, p.9) is "de leerkracht zet een steiger om het kind heen en ondersteunt het daar waar het nodig is."

Dit begrip wordt gebruikt om aan te geven dat leerlingen tussenstapjes nodig kunnen hebben om bepaalde taken uit te voeren. Het is gebaseerd op de theorie van Vygotsky : 'zone of proximal development (ZPD)'.

Figuur 1 Zone van de naaste ontwikkeling.

Een kind bevindt zich op een bepaalde niveau. Om een kind een stap verder te krijgen is het noodzakelijk in de zone van de naaste ontwikkeling te gaan werken (niet te makkelijk, maar ook niet te moeilijk). Hierbij is de dialoog/ interactie heel belangrijk. Scaffold is een steiger: deze geeft ondersteuning, is een middel, breidt mogelijkheden uit, helpt een taak uit te voeren die anders niet mogelijk is, helpt alleen waar nodig.

Kortom: scaffolding is coaching op maat waarbij het de bedoeling is dat de structurele ondersteuning afneemt. Dit geldt voor kinderen die iets lastig vinden, maar ook voor kinderen die juist aan de bovenzijde opvallen.

"Ondanks de bewezen effectieve methode Scaffolding wordt het te weinig in de klas gebruikt."

Scaffolding: hoe doe je dat?

Hieronder een model in vier stappen waarin het van belang is dat eerst het niveau van de leerling wordt bepaald en dan hulp wordt geformuleerd. Tevens moet er steeds nagegaan worden of de interpretatie van de leerkracht klopt door bij de leerling na te vragen.

1. Diagnose

Wat is het actuele niveau van het kind?

2. Diagnosecheck.

Vraag na of jouw interpretatie klopt aan de leerling.

3. Hulpstrategieën vaststellen

Welke strategie zou in deze situatie bij deze leerling kunnen helpen? Het gaat hierbij om bijvoorbeeld een keuze tussen vragen stellen, een voorbeeld geven, instructie geven, een aanwijzing geven.

4. Begripscheck

Vraag de leerling wat hij heeft opgestoken. Is de leerling inderdaad een stapje verder gekomen of niet?

SCAFFOLDING

Van der Pol, Volman en Beishuizen (2011) hebben in een onderzoek een aantal strategieën onderzocht. Bij de diagnose wordt vaak vragen stellen en lezen gebruikt. Om de diagnose te checken stelt de leerkracht vragen.

Als hulpstrategie worden vaak meerdere interventies gebruikt:

- Feedback geven.
- Hints geven (aanwijzingen).
- Instructie die product gericht is (gericht op wat en hoe).
- Uitleg die procesgericht is (gericht op waarom).
- Modelling (voorbeeld geven verbaal of nonverbaal).
- Vragen stellen.

Waar het om draait is “*being responsive to a learner and supporting a student within his or her zone of proximal development (ZPD)*” (Van de Pol, e.a. (2011).

Als leerkracht kun je verschillende technieken hanteren. Bijvoorbeeld:

- Laat zien en vertel.
- Boor bestaande kennis aan.
- Gebruik visuele hulpmiddelen.
- Pauzeer/ stel vragen/ neem weer denktijd.
- Geef tijd om erover te praten.
- Start de uitleg met vaktermen.

Het gaat erom dat je afstemt op het niveau van het kind en in de zone van de naaste ontwikkeling gaat helpen.

Opdracht:

- Kijk de video op leraar24: <http://www.leraar24.nl/video/4113>. Of <http://vimeo.com/88153644>.
- Laat je mentor een aantal lessen observeren en spreek af bij welk kind je scaffolding gaat toepassen. De mentor vult onderstaand schema in.

Scaffolding doel	Metacognitief (op manier van leren gericht).	Cognitief (gericht op doel van de les).	Affectief (gericht op stemming of gevoel).
Diagnose • Vragen stellen • Lezen			
Diagnosecheck			
Hulpstrategie • Feedback • Hints • Instructie • Uitleg • Modelling • Vragen stellen			

Literatuur:

- Bekker, A., Canton, J. & Trimbos, B. (2008). *Scaffolding. Technieken om MVTleerlingen hoger te laten reiken*. Enschede: SLO.
- Pol, van de, J., Volman, M. & Beishuizen, J. (2011). *Patterns of contingent teaching in teacher-student interaction*. Learning and instruction (21), p. 46-57.
- Van der Veen, T. & Van der Wal, J. (2011). *Van leertheorie naar onderwijspraktijk*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.